

Nr 514

Av herr **Aman**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa avlönings- m. fl. anslag under riksstatens fjärde huvudtitel för budgetåret 1956/57 m. m.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 110 föreslås inrättandet av reserver för högbåtsmän vid flottan och signalistunderbefäl vid flygvapnet. Beställningshavare tillhörande dessa nya reservkategorier förutsattes inte — i motsats till annan reservpersonal — erhålla pension. I stället skall till vederbörande vid avgången ur reserven — vid 38 års ålder för högbåtsman och vid 38 eller 47 års ålder för signalistunderbefäl — utanordnas en engångspremie uppgående till vid den lägre avgångsåldern 3 000 kronor och vid den högre 5 000 kronor.

Den förmån, som när det gällt att animera från aktiv stat avgående beställningshavare till anställning i reserven och förmå dem att underkasta sig de olägenheter som är förenade med reservtjänstgöringen har betydligt mest, torde vara reservpensionen. Den börjar utgå fr. o. m. 56 levnadsåret och utgöres av ett grundbelopp — varierande med utgångspunkt från den tid, vid vilken avgång ur reserven sker (38, 47 eller 55 år), och från tjänstegraden (schematiserat så att officerare och vederlikar bildar en grupp, underofficerare och vederlikar en annan grupp och underbefäl med vederlikar en tredje grupp) — jämte procentuellt tillägg motsvarande det som gäller för andra statliga pensioner.

Bedömer man de i propositionen tänkta engångspremierna mot bakgrunden av de belopp som kan komma en avgående reservare till del via vanlig — och hittills genomgående tillämplad — pension, framstår de otvivelaktigt såsom obetydliga. Den lägre premien svarar (beräknad i enlighet med statskontorets i propositionen refererade förslag med ett grundbelopp av 540 kronor för år, vilket inklusive f. n. utgående tillägg gör 923 kronor för år) mot pension under cirka $3\frac{1}{4}$ år och den högre (beräknad med utgångspunkt från bl. a. flygtekniker gällande grundbelopp, 732 kronor, inklusive tillägg 1 252 kronor för år) mot pension under ca 4 år. Den återstående medellivslängden för manliga 55-åringar torde med utgångspunkt från tillgängligt siffermaterial kunna uppskattas till lågt räknat 20 år. Reservpension för den som lämnat reservanställningen vid 38 år (923 kronor i årlig pension fr. o. m. 56 levnadsåret) kan med utgångspunkt härifrån uppskattas till ett totalbelopp av 18 460 kronor och för den som lämnat reservanställningen vid 47 års ålder (1 252 kronor i årlig pension) till 25 040 kronor.

De nya reservorganisationerna har, framför allt när det gällt flottan,

framställtts såsom en viktig väg för att trygga personalbehovet. Möjligheten att vinna anställning i reserven skulle, synes åtminstone marinchefen ha tänkt sig, animera yngre underbefäl, som umgås med planer att lämna tjänsten, att uppskjuta avgången under så lång tid att de hinner kvalificera sig för reservanställning. Reservpersonalen utgör dessutom i sig själv en viktig personaltillgång i krig, genom vars tillvaro man kan reducera antalet på aktiv stat anställda högst avsevärt. Förhållandena är i stort sett desamma när det gäller flygvapnets reservorganisation för signalistunderbefäl. Den kraftiga reduktion av de med reservtjänstgöringen förenade förmånerna, som blir en följd av reservpensionens ersättande med engångspremie i enlighet med propositionen måste medföra allvarlig risk för att de nya reserverna blir svårrekryterade och att syftet med desamma inte nås.

Vad föredragande departementschefen haft att anföra såsom skäl för särbehandlingen i pensionshänseende för de nya grupperna synes inte i alla hänseenden bärigt. I vart fall kan inte när det gäller signalistunderbefälet vid flygvapnet åberopas »särskilda förhållanden». Denna grupp förutsättes fullgöra tjänstgöring i reserven normalt (sedan överfurirsbefordran jämlikt underbefälsförbundets i remissyttrande framlagda förslag beaktas av föredragande departementschefen och signalistunderbefälet i princip skall vara överfurirer i reserven) till 47 års ålder, och vederbörande kommer att åläggas tjänstgöringsskyldighet i samma utsträckning som annan markpersonal i reserven.

Jämväl särbehandlingen i fråga om ekiperingsförmåner, vilken innebär att ekiperingshjälp inte skall utgå, synes omotiverad.

Värt att särskilt uppmärksammas är att de ursprungliga av vederbörande försvarsgrenschef framlagda förslagen förutsatte reservpension för de här ifrågavarande grupperna enligt gängse regler. Det var över dessa ursprungliga förslag som personalorganisationerna bereddes tillfälle yttra sig. Tanken att för de nya reservgrupperna införa en särskild undantagsföreskrift i vad gäller förmånerna efter slutad tjänstgöring har förts fram på ett sådant sätt, att den berörda personalen inte konfronterats med den vare sig remiss- eller förhandlingsvägen, innan den presenterats i propositionen. Mot bakgrunden av att det är fråga om en för personalen väsentlig ekonomisk förmån hade det, framför allt som så helt nya vägar beträffs, varit önskvärt att något slag av förhandlingskontakter förevarit och om möjligt också en överenskommelse nåtts.

Med hänvisning till det anförda hemställes,

att riksdagen måtte besluta, dels att till högbåtsmän i reserven vid flottan och signalistunderbefäl i reserven vid flygvapnet skall utgå reservpension enligt för annan reservpersonal gällande grunder och att grundbeloppet bestämmes till för högbåtsmän 540 kronor och för signalistunder-

befäl, om vederbörande avgår ur reserven vid 38 års ålder 540 kronor och om han avgår ur reserven vid 47 års ålder 732 kronor, dels också att högbåtsmän och signalistunderbefäl i reserven tillerkännes ekiperingshjälp efter samma regler som gäller för annan reservpersonal.

Stockholm den 4 april 1956

Valter Åman